

**Ieteikumi vakcinācijai pret gripu
2022.-2023. gada sezonā
(Ārstniecības personām)**

I Vakcinējamās grupas

Atbilstoši Ministru kabineta 2000. gada 26. septembra noteikumiem Nr. 330 “Vakcinācijas noteikumi”¹ (turpmāk – [Vakcinācijas noteikumi](#)) 44.1 punktu ar vakcīnu pret gripu ir vakcinējami:

1. bērni vecumā no 6 līdz 23 mēnešiem (ieskaitot);
2. bērni vecumā no 24 mēnešiem līdz 17 gadiem (ieskaitot), kuri pieder pie šādām veselības riska grupām:
 - 2.1. bērni ar hroniskām plaušu slimībām;
 - 2.2. bērni ar hroniskām kardiovaskulārām slimībām neatkarīgi no to cēloņa;
 - 2.3. bērni ar hroniskām vielmaiņas slimībām;
 - 2.4. bērni ar hroniskām nieru slimībām;
 - 2.5. bērni ar imūndeficītu;
 - 2.6. bērni, kuri saņem imūnsupresīvu terapiju;
 - 2.7. bērni, kuri ilgstoši saņem terapiju ar ac. acetylsalicylicum;
3. grūtnieces;
4. ārstniecības personas un ārstniecības atbalsta personas, kuras, pildot darba pienākumus, ir tuvā kontaktā ar pacientiem;
5. ilgstošas sociālās aprūpes centru darbinieki, kuri, pildot darba pienākumus, ir tuvā kontaktā ar klientiem;
6. ilgstošas sociālās aprūpes centru klienti;
7. personas vecumā no 65 gadiem;
8. personas, kuras pieder pie šādām veselības riska grupām:
 - 8.1. personas ar hroniskām plaušu slimībām;
 - 8.2. personas ar hroniskām kardiovaskulārām slimībām neatkarīgi no to cēloņa;
 - 8.3. personas ar hroniskām vielmaiņas slimībām;
 - 8.4. personas ar hroniskām nieru slimībām;
 - 8.5. personas ar imūndeficītu;
 - 8.6. personas, kuras saņem imūnsupresīvu terapiju;
 - 8.7. personas ar psihiskām slimībām

Informējām, ka saskaņā ar Noteikumu 44.21. un 44.22. punktiem, ja ir attiecīgs Centra lēmums, minētas vakcinējamās grupas var tikt paplašinātas:

1. Ar 1. novembri
 - a. bērni no 24 mēnešu līdz 17 gadiem (ieskaitot)
 - b. personas vecumā virs 50 gadiem
2. Ar 1. decembri – ikviens iedzīvotājs

II Vakcīna

- Vakcinācijai 2022.-2023. gada sezonā Latvijā izmanto inaktivētās četrvērtīgas vakcīnas, kuras satur divus A tipa gripas un divus B tipa gripas vīrusu antigēnus.
- Vakcīnas sastāvs atbilst Pasaules Veselības organizācijas rekomendācijām 2022.-2023. gada gripas sezonai ziemeļu puslodē.

¹ Ministru kabineta 2000. gada 26. septembra noteikumi Nr. 330 “Vakcinācijas noteikumi”: <https://likumi.lv/doc.php?id=11215&from=off>

- Vakcinācijai valsts iepirkumā ir iegādātas un vakcinācijas iestādēm atbilstoši pasūtījumam tiek piegādātas “ABBOT BIOLOGICALS B.V./Mylan IRE Healthcare Ltd.” (Nīderlande) ražota pretgripas vakcīna *Influvac Tetra*.
- Vakcīnas *Influvac Tetra* piegādes vakcinācijas iestādēm nodrošinās SIA “Recipe Plus”.
- Pirms vakcinācijas aicinām iepazīties ar vakcīnas lietošanas instrukciju.²
- Vakcīnas tiek piegādāta 0,5 ml suspensija injekcijām pilnšļircē. To nedala.
- Gan bērniem, gan pieaugušiem ievada pilnu vakcīnas devu (0,5 ml).
- Vakcīna jāuzglabā ledusskapī temperatūrā +2°C - +8°C. Vakcīnu nedrīkst sasaldēt, šļirce ar vakcīnu jāuzglabā iepakojumā, lai to pasargātu no gaismas.
- Papildus informācija par valsts apmaksātu vakcināciju pret gripu.³

III Vakcinācija

- Bērnu un grūtnieču vakcinācijai vai tās plānošanai ieteicams izmantot jebkuru pacienta vizīti.
- Organisma aizsardzība pret gripu izveidojas 2-3 nedēļu laikā pēc vakcinācijas.
- Nedzīvu vakcīnu pret gripu var ievadīt kopā ar citām inaktivētām (piemēram, vakcīna pret pneimokoku infekciju) vai dzīvām vakcīnām (piemēram, vakcīna pret masalām, masaliņām un epidēmisko parotītu).³
- Latvijas Imunizācijas valsts padome rekomendē Covid-19 un sezonālās gripas vakcīnas ievadīšanu vienā reizē. Šāda rīcība īpaši palīdz gados vecāku cilvēku un citu prioritāro grupu pasargāšanā no nopietnas saslimšanas ar gripu vai SARS-CoV-2, kā arī, lai mazinātu veselības aprūpes noslodzi abu infekciju vienlaicīgas izplatības laikā.⁴
- Vienlaicīgas vairāku vakcīnu ievadīšanas gadījumā injekcija jāveic dažādās ķermeņa vietās.
- Intramuskulāri vakcīnu bērniem ieteicams ievadīt augšstilba antero-laterālā daļā, bet pieaugušajiem deltveida muskulī.
- Pirms lietošanas vakcīnai jāļauj sasniegt istabas temperatūru, vakcīna jāsakrata un jāpārlicinās, ka suspensija ir viendabīga (nav piemaisījumu).
- Pēc vakcinācijas ļoti bieži var novērot tādas reakcijas kā sāpes injekcijas vietā, pietūkumu, apsārtumu, galvassāpes, nespēku, bērniem uzbudināmību, bieži arī ķermeņa temperatūras paaugstināšanos.
- Ja pēc vakcinācijas ir aizdomas, ka pacientam ir kāda vakcinācijas izraisīta komplikācija, nepieciešams ziņot Slimību profilakses un kontroles centram (turpmāk - SPKC) saskaņā ar Epidemioloģiskās drošības likumu⁵, aizpildot veidlapu Nr.58/u “*Steidzamais paziņojums par infekcijas slimību, infekcijas slimības izraisītāja konstatēšanu, rezistentu mikroorganismu izdalīšanu un vakcinācijas izraisītu komplikāciju (blakusparādību)*”⁶. Veidlapa pieejama ŠEIT.
- Vakcinācijas iestādē jābūt pieejamiem anafilakses terapijas līdzekļiem.²
- Vakcinācijas faktu atzīmē medicīniskajā dokumentācijā un pacienta potēšanas pasē.
- Ja grūtniece, bērns no 6 līdz 23 mēnešu vecumam (ieskaitot) likumīgais pārstāvis vai riska grupas pārstāvis, neskatoties uz skaidrojošo darbu, tomēr atsakās no vakcinācijas, saskaņā ar Vakcinācijas noteikumu 28. punktu ārstniecības persona noformē rakstisku atteikumu ar personas parakstu un pievieno to pacienta medicīniskai dokumentācijai.¹

² Vakcīnas *Influvac Tetra* lietošanas instrukcija <https://dati.zva.gov.lv/zalu-registrs/?iss=1&q=Influvac+tetra&IK-1=1&IK-2=2&NAC=on&SAT=on&DEC=on&ESC=on&ESI=on&PIM=on&RNE=on>

³ SPKC informācija par valsts apmaksātu vakcināciju pret gripu <https://www.spkc.gov.lv/lv/vakcinacija#valsts-apmaksata-vakcinacija-pret-gripu>;

⁴ Imunizācijas valsts padomes 2022.gada 3.augusta sēdes rekomendācijas Covid-19 vakcinācijai 2022.gada rudens sezonā (konsolidētā versija) <https://www.vm.gov.lv/lv/imunizācijas-valsts-padome>

⁵ Epidemioloģiskās drošības likums. <https://likumi.lv/ta/id/52951>

⁶ Ministru kabineta 2006.gada 4. aprīļa noteikumi Nr.265 “Medicīnisko dokumentu lietvedības kārtība” 24.pielikums https://spkc.gov.lv/upload/Veidlapas/veidlapa_steidzamais_pazinojums_2011_058u2.pdf

IV Bērnu no 6 mēnešu līdz 23 mēnešu (ieskaitot) vecumam vakcinācija

- Bērnu vakcināciju plāno un organizē ģimenes ārsts.
- Bērnu vakcinācijai jāievada pilna vakcīnas deva (0,5 ml).
- Iepriekš nevakcinātiem bērniem jāievada divas pilnas vakcīnas devas (0,5 ml).²
- Valsts apmaksātas ir abas vakcīnas devas, arī tad, ja otra deva jāievada 24 mēnešu vecumā.
- Vakcināciju var veikt kopā ar jebkuru citu vakcinācijas kalendārā iekļauto vakcināciju vai atsevišķi.
- Vakcinācijas faktu ieraksta pacienta medicīniskajā dokumentācijā un pacienta potēšanas pasē.

V Grūtnieču vakcinācija

- Pretgripas vakcinācija grūtniecības laikā ir drošs gripas profilakses pasākums grūtniecēm, un to apstiprina Pasaules Veselības organizācija⁷ un uz to ir norāde vakcīnas *Influvac Tetra* lietošanas instrukcijā.¹
- Vakcinācija ir droša jebkurā grūtniecības trimestrī.
- Vakcinācija grūtniecības laikā pasargā jaundzimušo no saslimšanas ar gripu no dzimšanas brīža līdz 6 mēnešu vecumam.²
- Grūtnieci par vakcinācijas nepieciešamību informē ģimenes ārsts vai ginekologs.
- Ģimenes ārsts grūtnieces vakcināciju organizē, ievērojot tos pašus principus, kā plānojot citas valsts apmaksātas bērnu un pieaugušo vakcinācijas.
- Ginekologs nosūta grūtnieci vakcinācijas veikšanai pie ģimenes ārsta:
 - noformē veidlapu Nr. 027/ "Izraksts no stacionārā/ambulatorā pacienta (vajadzīgo pasvītrot) medicīniskās kartes" vai izdara ierakstu Mātes pasē (veidlapa Nr.113/u)⁸;
 - aicina iepriekš sazināties ar ģimenes ārstu, lai informētu par vēlmi vakcinēties, noskaidrotu vakcīnas pieejamību un vienotos par vakcinācijas laiku;
 - izdara ierakstu pacientes medicīniskajā dokumentācijā.
- Ja ginekologa prakse atrodas ārstniecības iestādē, kura nodrošina valsts apmaksātu vakcināciju:
 - ginekologs vienojas par vakcinācijas veikšanas kārtību ārstniecības iestādē un savlaicīgi informē par nepieciešamo vakcīnas devu skaitu;
 - noformē veidlapu Nr. 027/ (Izraksts no stacionārā/ambulatorā pacienta (vajadzīgo pasvītrot) medicīniskās kartes) vai izdara ierakstu Mātes pasē;
 - izdara ierakstu pacientes medicīniskajā dokumentācijā un pacienta potēšanas pasē.
- Ja ārstniecības iestāde atbilst Vakcinācijas noteikumu prasībām un spēj ievērot vakcīnas uzglabāšanas prasības, tā var Vakcinācijas noteikumos noteiktajā kārtībā veikt valsts apmaksātas vakcīnas pret gripu pasūtījumu SPKC.

VI Vakcīnas pasūtīšanas kārtība

- Vakcinācijas iestādes vakcīnu plānošanu un pasūtīšanu veic atbilstoši Vakcinācijas noteikumiem¹.
- Vakcīnu pasūtījumu un atskaiti iesniedz SPKC līdz katra mēneša piektajam datumam, izmantojot Vakcinācijas noteikumu 3. pielikuma veidlapu „Iedzīvotāju imunizācijas pārskata un vakcīnu pasūtījuma veidlapa” (12.B. tabula “Vakcīnas atlikums un pasūtījums”). Veidlapa pieejama ŠEIT.⁹

⁷ Pasaules Veselības organizācija "Influenza position paper" [https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/influenza-\(seasonal\)](https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/influenza-(seasonal))

⁸ Ministru kabineta 20016.gada 4.aprīļa noteikumi Nr.265 "Medicīnisko dokumentu lietvedības kārtība". <https://likumi.lv/doc.php?id=132359>

- Gatavojot vakcīnu pasūtījumus, jāņem vērā vakcinējamo personu skaits un vakcīnu atlikums vakcinācijas iestādē.

Piemērs. Vakcinācijas iestādē ir atlikušas 2 devas bērnu vakcinācijai, 1 deva grūtnieču vakcinācijai un 3 devas citu riska grupu vakcinācijai. Papildus, nākamajam mēnesim vakcinācijas veikšanai, nepieciešamas 15 devas bērniem, 1 deva grūtniecēm un 5 devas citu riska grupu vakcinācijai.

12.A/B. Vakcīnas pret sezonālo gripu atlikums un pasūtījums

Vakcīnas nosaukums	Rindas numurs	Atlikums (deva)	Pasūtījums (deva)
A	B	01	02
Vakcīna pret sezonālo gripu 6–23 mēnešus (ieskaitot) vecu bērnu vakcinācijai	1		
Vakcīna pret sezonālo gripu 24 mēnešu–18 gadu vecu bērnu vakcinācijai, kuri pieder pie noteiktām veselības riska grupām	2		
Vakcīna pret sezonālo gripu grūtnieču vakcinācijai	3		
Vakcīna pret sezonālo gripu ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu vakcinācijai	4		
Vakcīna pret sezonālo gripu ilgstošas sociālās aprūpes centra klientu vakcinācijai	5		
Vakcīna pret sezonālo gripu ilgstošas sociālās aprūpes centra darbinieku vakcinācijai	6		
Vakcīna pret sezonālo gripu personu vecumā no 65 gadiem vakcinācijai	7		
Vakcīna pret sezonālo gripu to pieaugušo vakcinācijai, kuri pieder pie noteiktām veselības riska grupām	8		
Kopā	9		
<i>Piezīme: *Personas ar hroniskām plaušu slimībām, personas ar hroniskām kardiovaskulārām slimībām neatkarīgi no to cēloņa, personas ar hroniskām vielmaiņas slimībām, personas ar hroniskām nieru slimībām, personas ar imūndeficītu, personas, kuras saņem imūnsupresīvu terapiju, personas, kuri ilgstoši saņem terapiju ar ac. acetylsalicylicum; personas ar psihiskām slimībām</i>			

- Nepieciešamības gadījumā iespējams veikt ārpuskārtas pasūtījumu. To iesniedz izmantojot SPKC sagatavoto veidlapu “Vakcīnu pieprasījums ārpus kārtējā pasūtījuma”.⁹

VII Atskaites par veiktajām vakcinācijām

Katru vakcinācijas faktu, sākot ar šo vakcinācijas sezonu, dokumentē Vientotajā veselības nozares elektroniskajā informācijas sistēmā (turpmāk - E-veselība). Informācija par vakcinācijas fakta atbilstošu dokumentēšanu E-veselībā ir izstrādājis Nacionālais veselības dienests un tas ir pieejams pielikumā.

⁹ Veidlapas vakcinācijas rezultātu uzskaitē un vakcīnu pasūtījumiem. <https://spkc.gov.lv/lv/profesionali/infekcijas-slimibas1/par-vakcinaciju>